

УДК 378.4.014.25(71)

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(22\).2022.189-197](https://doi.org/10.35387/od.2(22).2022.189-197)

Осадчук Валентина Володимирівна – здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії кафедри менеджменту освіти та права Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Osadchuk Valentina – PhD Student, Department of Education and Law Management, Central Institute of Postgraduate Education of the HEI «University of Education Management»

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5810-0360>

E-mail: valentinaosadchuk72@gmail.com

РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ КАНАДИ

Анотація. Оглядова стаття присвячена аналізу стану розвитку дистанційної та відкритої освіти в закладах вищої освіти Канади. Цей процес охарактеризовано, як природний процес еволюції освіти, становлення якого можна розділити на три етапи. Науково обґрунтовано та визначено кожен етап становлення й розвитку відкритих та дистанційних університетів в Канаді наприкінці ХХ – початку ХХІ століття. Визначено кожен етап, який складається з різних поколінь засобів інформації та обмежений певними проміжками часу. Обґрунтовано соціально-економічні передумови розвитку та схарактеризовано основну ідею концепції відкритих та дистанційних університетів в Канаді наприкінці ХХ – початку ХХІ століття. Висвітлено специфіку організації освітнього процесу у найбільш популярних відкритих та дистанційних університетах різних провінцій Канади. Проаналізовано діяльність провідних канадських закладів відкритої та дистанційної освіти, зокрема першого Відкритого університету Атабаска, Відкритого університету Томпсона у Британській Колумбії, Університету Гвельфа в Онтаріо, Університету Далхаузі в Новій Шотландії, Університету Ніпіссінга, Університету Квінс в Онтаріо, Університету Райерсона в Онтаріо, Університету Вілфреда Лоріє в Онтаріо, Університету Західного Онтаріо, Йоркського університету в Онтаріо, Університету дистанційного навчання Вікторії, Університету Саймона Фрейзера й деяких інших. Наведено статистичні дані щодо чисельності студентів, кількості структурних підрозділів закладів освіти та надання ними освітніх послуг. Таким чином, доведено, що дистанційна та відкрита освіта в Канаді успішно інтегровані в освітній процес та спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців різних напрямів. Проаналізовано прогресивний досвід та окреслено перспективи творчого використання перспективних ідей та тенденцій розвитку вищої школи Канади в

сучасній освітній сфері України.

Ключові слова: відкрита освіта; дистанційна освіта; альтернативна освіта; онлайн-освіта; онлайн-курси; онлайн-програми; інформаційні технології; відкритий університет; дистанційний університет.

Osadchuk Valentina

DEVELOPMENT OF DISTANCE EDUCATION IN CANADIAN UNIVERSITIES

Abstract. *The review article is devoted to the problem of research and analysis of the state of development of distance and open education in Canadian higher education institutions. This process is characterized as a natural process of education evolution, the formation of which can be divided into three stages. Each stage of the formation and development of open and distance universities in Canada at the end of the 20th – beginning of the 21st century is scientifically substantiated and defined. Each stage is defined, which consists of different generations of information media and is limited by certain periods of time. The socio-economic prerequisites of development are substantiated and the main idea of the concept of open and distance universities in Canada at the end of the 20th – beginning of the 21st century is characterized. The specifics of the organization of the educational process in the most popular open and distance universities of various Canadian provinces are highlighted. The activities of leading Canadian institutions of open and distance education are analyzed, including the first Open University of Athabasca, Thompson Open University in British Columbia, University of Guelph in Ontario, Dalhousie University in Nova Scotia, Nipissing University, Queen's University in Ontario, Ryerson University in Ontario, Wilfred Laurier University in Ontario, University of Western Ontario, York University in Ontario, Distance Learning University of Victoria, Simon Fraser University and some others. Statistical data on the number of students, the number of structural subdivisions of educational institutions and their provision of educational services are given. Thus, it has been proven that distance and open education in Canada are successfully integrated into the educational process and are aimed at training highly qualified specialists in various fields. The progressive experience is analyzed and the prospects of creative use of forward-looking ideas and development trends of Canadian higher education in the modern educational sphere of Ukraine are outlined.*

Key words: *open education; distance education; alternative education; online education; online courses; online programs; information technology; open university; distance university.*

Постановка проблеми, її актуальність. Зміни суспільного ставлення до освіти як до головного чинника, що сприяє соціальному розвитку, спричинили потребу в реформуванні освітньої сфери. Створюється нова освітня парадигма, суттєвим елементом якої є система

відкритої освіти. Її поява стала прогресивним кроком в напрямку удосконалення всієї системи освіти. В той час, коли в Україні йде війна і введено військовий стан, набутий досвід застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, дистанційних форм навчання, опанування відповідних умінь, навичок та компетентностей особистості набуває особливої значимості. Вирішенням проблем освітньої сфери є інститутське різноманіття, яке забезпечує безпечне освітнє середовище, розбудовує віртуальні технології та створює спільні освітні компоненти (спільне онлайн викладання, освітні онлайн платформи). В таких умовах, відкрита освіта розглядається як одна з інноваційних та доступних для широких верств населення форм освіти. У зв'язку з цим, для об'єктивного дослідження феномену відкритої освіти, важливим є зарубіжний досвід розвинених країн, таких, як Канада, яка поряд із Великобританією та США, є однією з перших країн, в якій було впроваджено відкриту освіту.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. На основі використання передового зарубіжного досвіду українськими вченими здійснювалися дослідження, які дали змогу виявити загальні тенденції та перспективи розвитку відкритих і дистанційних університетів в системі вищої освіти в Канаді. Результати цих досліджень знайшли розкриття в працях Б. Шуневича, В. Кухаренко, О. Рибалко, Н. Сиротенко, Л. Карпинської, І. Киричок, Л. Рябої, Л. Солодєвої та ін. Проблеми стану та перспектив розвитку відкритих і дистанційних університетів в системі вищої освіти в Канаді, їх специфіку, методи та принципи організації порушували у своїх працях зарубіжні науковці: Б. Холмберг, П. Друкер та ін.

Мета статті – проаналізувати особливості розвитку дистанційної освіти в університетах Канади наприкінці ХХ – у першій чверті ХХІ ст.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес еволюції системи вищої освіти на межі ХХ – ХХІ століть, зумовлений розвитком науково-технічного прогресу та його впливом на всі галузі життєдіяльності суспільства. Як зазначає П. Друкер, перехід від індустріальної ери до постіндустріальної, що характеризується новим розподілом робочої сили, змінив життя в усьому світі, адже основними ресурсами тепер виступають знання (Друкер, 1994, с. 232). В цей період, одним із прогресивних кроків у напрямку удосконалення системи освіти, стає дистанційна та відкрита освіта.

Високоєфективну систему дистанційної та відкритої освіти має Канада, яка характеризується тривалою історією розвитку, має ґрунтовну законодавчо-правову базу; ідеї канадських вчених в цій галузі визнаються у всьому світі. Однією з основних причин успішного використання в Канаді дистанційної та відкритої освіти є найнижча у світі щільність населення та великі відстані між населеними пунктами країни, багато з яких знаходяться у важкодоступних районах. Більшість університетів Канади розташовані в культурних центрах країни і тому, не всі бажаючі мають можливість отримати вищу освіту. Ще в 20-х рр. минулого століття, в різних провінціях Канади розпочинається активне впровадження дистанційних форм навчання, які розповсюджуються, у першу чергу, в межах вищої освіти.

Чимало вчених дали визначення поняттю «дистанційне навчання», розкрили особливості його розвитку та результати ефективного впровадження в освітню сферу. Проте й досі не має однозначного загальноприйнятого визначення сутності дистанційного та відкритого навчання. У багатьох зарубіжних джерелах можна часто зустріти поняття «відкрите навчання», яке деякі науковці вважають синонімом поняттю «дистанційне навчання». Так, наприклад, професор Б. Холмберг вважає, що дистанційне (відкрите) навчання є видатним методом відкритого навчання, що реалізується за допомогою печатних та письмових матеріалів, телефонного та комп'ютерного зв'язку (Холмберг, 2005, с. 173). За визначенням І. Киричок, дистанційне навчання – це якісно новий вид навчання, що набув особливого розвитку в другій половині ХХ ст. і став результатом своєрідної революції в системі вищої освіти країн світу (Киричок, 2021, с. 242).

Розвиток дистанційної освіти в Канаді можна розглядати як природний процес еволюції освіти, становлення якого можна розділити на три етапи, кожен з яких складається з різних поколінь засобів інформації, обмежених певними проміжками часу. Перший етап – друга половина ХІХ століття – середина ХХ століття. В своїх роботах Б. Шуневич характеризує його як навчання, за якого переважає односторонній зв'язок і воно межує із самонавчанням: кореспондентське навчання, навчання з використанням односторонніх радіо і телетрансляцій, аудіо і відеозаписи та ін. (Шуневич, 2005, с. 365).

Упродовж другого етапу розвитку дистанційної освіти в Канаді – в 70-х рр. ХХ ст. було засновано в 1972 р. – перший Відкритий університет Атабаска та Телеуніверситет у Квебеку. В 1978 р. створено Інститут відкритого навчання, який згодом перейменовують на Агентство відкритого навчання. Ці заклади освіти першими використовують комп'ютерні технології в організації освітнього процесу.

Концепція відкритого університету означає, що будь-хто може навчатися на курсах та здобувати освіту у власному темпі. Зазвичай, це здійснюється за допомогою методів дистанційного навчання, включаючи онлайн-курси. Однак це не синонім дистанційного навчання, яке також можна запропонувати в традиційних університетах. Відкриті та дистанційні університети – це простий спосіб потрапити до університету без атестата про середню освіту, а також можливість навчатися в університеті, паралельно, навчатись ще й на курсах. Програми також забезпечують доступ до університету:

- тим, хто живе у віддалених районах і не може або вирішує не їздити до канадського університету;
- студентам з альтернативною освітою (учні альтернативної школи, діти-актори, спортсмени, мандрівники), які обрали унікальний досвід середньої школи або які вирішили зосередитися на інших інтересах чи професіях під час навчання в середній школі та ніколи не отримували диплом про середню освіту;
- обдарованим учням, студентам з прискореною програмою або

унням з високими досягненнями, які вирішили «пропустити» середню школу та вступити одразу до університету;

- поточним студентам університету, які хочуть або потребують додаткових курсів або більш гнучких пропозицій (University Admissions in Canada).

Л. Карпинська вважає, що відкрита освіта реалізувалась у Канаді в основному через дистанційне навчання спеціалізованими навчальними закладами: відкритими університетами, які об'єднувалися в міжнародні асоціації, створенням консорціумів та освітянської мережі, формуванням міжнародного освітнього простору (Карпинська, 2005, с. 123). Відкриті та дистанційні університети – це спосіб доступу до канадської університетської системи для всіх, хто хоче отримати шанс проявити себе, незалежно від того, яку освіту вони мають або яких документів їм не вистачає.

Третій етап розвитку дистанційної освіти в Канаді – середина 90-х рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст., який характеризується швидким розвитком комп'ютерних технологій та доступом до всесвітньої мережі Інтернет, що сприяло якісно новим змінам в освітній сфері. Одним з головних факторів у дистанційному навчанні третього етапу є багатосторонній зв'язок між студентом, з одного боку та викладачем, освітнім закладом і навчальними матеріалами, – з іншого. За Р. Шаран, сучасне розуміння дистанційної освіти включає навчання на відстані із застосуванням новітніх інформаційних технологій, які на рубежі ХХ і ХХІ століть стали інтенсивно розвиватися й дозволили говорити про формування нових підходів до освіти, пов'язаних з розвитком нових засобів і можливостей доставки інформації. Розвиток новітніх ІКТ зумовив появу нової термінології, що характеризувала освіту без відриву від основного виду діяльності та особливості навчання слухачів (Шаран, 2011, с. 34-41). Б. Шуневич вважає, що багато навчальних закладів Канади почали використовувати комп'ютерні конференції і веб-ресурси для студентів як очного так і дистанційного навчання. Виникло кілька консорціумів. Наприкінці ХХ століття Канада займає провідне місце у розвитку електронного навчання. Лідерами дистанційного навчання стають Відкритий університет Британської Колумбії, Університет дистанційного навчання Вікторії, Університет Саймона Фрейзера й деякі інші. Канада також займає провідні позиції у розробці програмного забезпечення для дистанційного навчання, наприклад, ВНС WebCT (Шуневич, 2008, с. 36).

Відкриті університети є відкритими для навчання будь-кого, незалежно від мотивації «невідвідування» традиційного інституціоналізованого університету (StudyPortals). В. Кухаренко звертає увагу на те, що у відкритому університеті студент, отримавши план навчання, сам за допомогою наставника (тьютора) визначав, як він буде навчатися. Відкрите навчання, як правило, має розгалужену мережу навчальних центрів не тільки у своїй країні, але й за її межами. Студент у навчальному центрі може в зручному для нього режимі працювати в бібліотеці, лабораторії, консультуватися з тьютором (Кухаренко, 2001, с. 319).

Акцентуємо увагу на тому, що Університет Атабаски є найбільшим університетом Канади, який спеціалізується на онлайн та дистанційній освіті. У 2004-2005 рр. понад 32000 студентів, які живуть в Альберті, Канаді та в усьому світі, закінчили курси та програми університету через онлайн та дистанційне навчання, а також у класах установ-партнерів. Університет Атабаски пропонує понад 700 курсів і 60 програм, для здобуття ступенів бакалавра, магістра, а також сертифікатів. Домовленості про переведення між закладами освіти дозволяють студентам зараховувати дипломи коледжу для навчання в університеті. Можна завершити всю програму в університеті Атабаски або прискорити програму в іншому закладі, відвідавши курси в університеті. У 2004 р. Міжнародна рада з відкритої та дистанційної освіти нагородила університет Атабаска інституційною премією. Також у 2004 р., другий рік поспіль, онлайн-програма MBA була визнана однією з 75 найкращих програм MBA у світі за версією Financial Times, Лондон, Великобританія. Недавнє опитування показало, що 98,5% випускників рекомендували б університет іншим і що 93% були задоволені загальною якістю свого освітнього досвіду в Університеті Атабаска (Athabasca University). Університет Атабаски має великий вибір дистанційних курсів, які дають змогу отримати декілька бакалаврських та магістрських ступенів повністю онлайн. Велике значення в університеті приділяється питанню усунення бар'єрів, які обмежують доступ до успішного навчання та підвищенню якості освітніх послуг, які надаються учасникам освітнього процесу в усьому світі незалежно від вікових обмежень.

Університет Thompson Rivers, схожий на Athabasca, цей відкритий університет у Британській Колумбії, який дає можливість отримати ступінь бакалавра та має відкриту реєстрацію прийому. Крім того, університет пропонує програму для учнів середньої школи Британської Колумбії та можливість отримати велику кількість сертифікатів.

Означені університети надають дистанційні програми відкритого навчання та пропонують учасникам освітнього процесу широкий вибір дистанційних і онлайн курсів. Наприкінці ХХ ст. в Канаді виникає кілька консорціумів. Так, у 2000 р. як асоціація канадських університетів, що спеціалізуються на онлайн та дистанційній освіті, був заснований консорціум Канадський Віртуальний Університет. Університети-партнери уклали угоди, які дозволяли студентам легко проходити курси в будь-якому закладі. Серед університетів-партнерів, які запропонували широкий вибір дистанційних та онлайн курсів, були такі: Університет Атабаска, Карлтонський університет, Меморіальний університет Ньюфаундленду, Університет Маунт-Роял, Університет Ніпіссінга, Королівський військовий коледж Канади, Відкритий Університет Томпсона, Університет Манітоби, Університет Нью-Брансвік, Консорціум університету Британської Колумбії, Університет Саймона Фрейзера, Університет Вікторії, Університет Британської Колумбії.

Окрім наведених вище прикладів відкритих університетів в Канаді, можуть бути міжнародні варіанти відвідування відкритого університету.

Наприклад, Відкритий університет у Великій Британії пропонує програми для людей у всьому світі, включаючи канадців.

Сучасна система відкритої освіти в Канаді орієнтована, у першу чергу, на гнучкість у термінах та умовах навчання. Для багатьох громадян країни навчання у відкритих університетах – це можливість отримувати другу освіту або перекваліфікуватися, а також можливість отримувати освіту без переривання трудової діяльності. Н. Мась і Н. Сторожук виділяють такі завдання відкритих університетів у Канаді: надання вищої освіти тим, хто зазнав невдачі при вступі в традиційні університети й коледжі; забезпечення зайнятості й освіти для безробітних, забезпечення професійної перепідготовки працівників, чиїх знань не вистачає для виконання професійних обов'язків через зміни умов праці; забезпечення безперервної підготовки протягом усього життя для всієї нації; поновлення людських ресурсів (Мась, Сторожук, Ряба, & Солодєєва, 2013, с. 183-190). Відкриті університети створюють широкі можливості для підвищення доступності освіти та якості професійної підготовки.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, дистанційна освіта в Канаді має багаті традиції, які розвивались в кожній з провінцій країни за власною специфікою. Етапи розвитку відкритих університетів у Канаді збігаються з періодами індустріалізації, інформатизації суспільства та глобалізації освіти, кожний з яких складається з різних поколінь технічних засобів інформації. Сьогодні, коли шляхи для технологій в освіті повністю відкриті, відкрита освіта в Канаді гарантує всім закладам освіти використання безмежного потенціалу технологій та успішно інтегрована в навчальний процес у рамках канадської системи вищої освіти. Вона набуває досить широкого поширення та реалізації на практиці. Краща освіта означає краще майбутнє. Тому, саме освіта є ключем до досягнення найбільших цілей суспільства, від побудови сильної економіки до здорового життя. Розширюючи доступ до освіти та створюючи платформу для більш ефективного викладання та навчання, відкрита освіта приносить користь усім нам.

Перспективи подальших досліджень. Для об'єктивного дослідження феномену відкритої освіти, важливим є зарубіжний досвід розвинених країн, таких, як Канада, яка поряд із Великобританією та США, є однією з перших країн, в якій було впроваджено відкрити освіту. Прогресивний досвід та перспективи творчого використання важливих ідей і тенденцій розвитку вищої школи Канади можуть бути використані в сучасній освітній сфері України.

Список використаних джерел

- Карпинська, Л. О. (2005). Організація навчального процесу у вищій педагогічній школі України з використанням продуктивних ідей канадської педагогіки: навч. посібн., 123.
- Киричок, І. (2021). Особливості використання цифрових технологій в освітньому процесі студентами-медиками. *Інноваційні технології*

- навчання: досвід впровадження та перспективи розвитку: LIV навчально-методична конференція ХНМУ, 17 березня 2021 р., Харків. Харків : ХНМУ, 51–54.
- Кухаренко, В. М. (2001). *Дистанційне навчання: умови застосування*. Дистанційний курс: навч. посіб. для викладачів вищ. та середн. навч. закл. 319.
- Мась, Н. М., Сторожук, Н. А., Ряба, Л. О., & Солодєєва, Л. В. (2013). Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду використання дистанційного навчання в освіті та його ефективність. *Зб. наук. праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, 183-190.
- Шаран, Р. (2011). Етапи розвитку дистанційної освіти у США. *Порівняльна професійна педагогіка*, 34-41.
- Шуневич, Б. І. (2005). Дистанційне навчання в системі вищої освіти Європи та Північної Америки, 365.
- Шуневич, Б. І. (2008). Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки, ч: *Ін-т вищої освіти Акад. пед. наук України*, 36.
- Drucker, P. (1994). *Post - Capitalist Society*. NY: Harper-Business, 232.
- Holmberg, B. (2005). *The Evolution, Principles and Practices of Distance Education, Vol.II. / B.Holmberg. – Oldenburgh: B/S-Verlag der Carl von Ossietzky Universitat*, 173.
- Athabasca University. URL: www.athabascau.ca
- StudyPortals. URL: <http://www.distancelearningportal.com/articles/237/the-6-characteristics-of-openness.html>
- University Admissions in Canada. URL: <https://universityadmissions.ca/open-distance-universities-in-canada/>

References (translated and transliterated)

- Athabasca University. URL: www.athabascau.ca [in English].
- Drucker, P. (1994). *Post - Capitalist Society / P. Drucker. – NY: Harper-Business, 232* [in English].
- Holmberg, B. (2005). *The Evolution, Principles and Practices of Distance Education, Vol.II. / B.Holmberg. – Oldenburgh: B/S-Verlag der Carl von Ossietzky Universitat*, 173 [in English].
- Karpynska, L. O. (2005). Orhanizatsiya navchal'noho protsesu u vyshchiiy pedahohichniy shkoli Ukrayiny z vykorystannyam produktyvnykh idey kanads'koyi pedahohiky [Organization of the educational process in the higher pedagogical school of Ukraine using the productive ideas of Canadian pedagogy]: navch. posibn., 123 [in Ukrainian].
- Kukhareno, V. M. (2001). *Dystantsiynе navchannya: umovy zastosuvannya [Distance education: conditions of application]*. Dystantsiynyy kurs: Navch. posib. dlya vykladachiv vyshch. ta seredn. Navch. Zakl, 319 [in Ukrainian].
- Kyrychok, I. (2021). Osoblyvosti vykorystannya tsyfrovyykh tekhnolohiy v osviti'omu protsesi studentamy-medykamy [Peculiarities of the use of digital technologies in the educational process by medical students]. *Innovatsiyni tekhnolohiyi navchannya: dosvid vprovadzhennya ta perspektyvy rozvytku*:

- LIV navchal'no-metodychna konferentsiya KHNMU, 17 bereznya 2021 roku, Kharkiv. Kharkiv : KHNMU, 51–54 [in Ukrainian].
- Mas, N. M., Storozhuk, N. A., Ryaba, L. O., & Solodyeyeva, L. V. (2013). Analiz vitchyznyanoho ta zarubizhnoho dosvidu vykorystannya dystantsiynoho navchannya v osviti ta yoho efektyvnist [Analysis of domestic and foreign experience in the use of distance learning in education and its effectiveness]. *Zb. nauk. prats' Viys'kovoho instytutu Kyiv's'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, 183-190 [in Ukrainian].
- Sharan, R. (2011). Etapy rozvytku dystantsiynoyi osvity u USA [Stages of development of distance education in the USA]. *Porivnyal'na profesiyna pedahohika*, 34-41 [in Ukrainian].
- Shunevych, B. I. (2005). Dystantsiynе navchannya v systemi vyshchoyi osvity Yevropy ta Pivnichnoyi Ameryky [Distance learning in the higher education system of Europe and North America]. 365 [in Ukrainian].
- Shunevych, B. I. (2008). Rozvytok dystantsiynoho navchannya u vyshchiiy shkoli krayin Yevropy ta Pivnichnoyi Ameryky [Development of distance learning in higher education in European and North American countries]. *ch. In-t vyshchoyi osvity Akad. ped. nauk Ukrainy*, 36 [in Ukrainian].
- StudyPortals. <http://www.distancelearningportal.com/articles/237/the-6-characteristics-of-openness.html> [in English].
- University Admissions in Canada. <https://universityadmissions.ca/open-distance-universities-in-canada/> [in English].

УДК 378:27]-027.12:271.4(477)"19"

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(22\).2022.197-208](https://doi.org/10.35387/od.2(22).2022.197-208)

Харевич Іван Іванович –
префект-секретар Івано-
Франківської духовної семінарії
ім. свщмч. Йосафата УГКЦ,
аспірант ІПООД імені Івана
Зязюна НАПН України

Kharevych Ivan – *prefect-
secretary of Ivano-Frankivsk
spiritual seminary of st. Josafat
UGCC, graduate student of the
Ivan Ziazun Institute of
Pedagogical and Adult Education
of the NAES of Ukraine*

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0531-3308>

E-mail: kharevych.i@gmail.com

РОЗВИТОК БОГОСЛОВСЬКОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНСЬКІЙ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ НАПРИКІНЦІ ХХ СТ.

Анотація. У статті здійснено аналіз розвитку богословської освіти в Українській греко-католицькій церкві наприкінці ХХ століття. Визначено роль Синоду єпископів Української греко-католицької церкви у формуванні стратегії розвитку богословської освіти в рамках затвердженої цим же Синодом «Концепції розвитку богословської освіти»